

Třídící znak						
2	1	2	1	6	3	2 0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

ze dne 21. prosince 2016

k některým ustanovením zákona o oběhu bankovek a mincí

Česká národní banka k ustanovením § 2 odst. 4 písm. a), § 2 odst. 4 písm. d), § 2 odst. 4 písm. e), § 6 odst. 1 písm. b), § 9 odst. 2 písm. b), § 10 odst. 3 a § 12 odst. 2 písm. c) zákona č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve změně pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), sděluje:

I.

K pojmům běžně poškozená a nestandardně poškozená tuzemská bankovka

(§ 2 odst. 4 písm. a), § 2 odst. 4 písm. d) a § 2 odst. 4 písm. e) zákona)

1. Za celou bankovku se považuje tuzemská bankovka, které chybí část nebo části okraje, a to potištěného nebo nepotištěného, pokud
 - a) nechybí více než polovina délky žádného okraje bankovky, a zároveň
 - b) rozměr chybějící části okraje nepřesáhne v žádné svojí části 5 mm směrem od okraje bankovky k jejímu středu.
2. Za celou bankovku se považuje tuzemská bankovka, které chybí jeden nebo více růžků, pokud ani v jednom směru od pravého úhlu, který tvoří růžek bankovky, nechybí více než 20mm okraje bankovky.
3. Za běžně poškozenou tuzemskou bankovku se považuje zejména bankovka
 - a) natržená, bez ohledu na délku natržení a počet natržení či to, zda je natržení slepeno či nikoliv,
 - b) přetržená na dvě části a slepená dohromady,
 - c) popsaná, pomalovaná, nebo potištěná bez ohledu na, zda je poškozena jedna či obě strany bankovky,
 - d) vypraná, pokud je beze změn viditelných lidským okem při použití viditelného světla, a k poškození došlo jen u ochranných prvků viditelných při použití ultrafialového záření,
 - e) bankovka propálená nebo bankovka zahnědlá působením tepla, která ale není ohořelá (nedošlo ke zmenšení plochy od obvodu bankovky směrem k jejímu středu).

Běžně poškozené tuzemské bankovky úvěrová instituce provádějící pokladní operace (dále jen „úvěrová instituce“) vyměňuje podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona a při jejich předávání České národní bance (dále též „ČNB“) postupuje podle článku II.

4. Za nepatrné poškození nebrání dalšímu oběhu se považuje u tuzemské bankovky
 - a) obarvené poškození průhledné, při kterém je rozeznatelný obrazec i některé ochranné prvky bankovky a lze určit pravost a platnost bankovky, a poškození neprůhledné pouze na lící nebo pouze na rubové straně bankovky,
 - b) odbarvené takové odbarvení, které umožňuje rozeznat obrazec i některé ochranné prvky bankovky a lze určit pravost a platnost bankovky.
5. Úředním znehodnocením se rozumí proděravění obrazce tuzemské bankovky Českou národní bankou pěti nebo šesti otvory stejné velikosti rovnoměrně rozmístěnými po její ploše, nebo malými otvory tvořícími nápis SPECIMEN nebo VZOR. Úředním přetištěním nápisem se rozumí přetištění tuzemské bankovky Českou národní bankou nebo Státní tiskárnou cenin nápisem SPECIMEN, VZOR nebo CHYBOTISK.
6. Příklady různých druhů poškození tuzemských bankovek jsou uvedeny v grafickém vyobrazení, které je uveřejněno na internetové stránce ČNB¹⁾.

II.

Předávání tuzemských bankovek a tuzemských mincí opotřebovaných oběhem a běžně poškozených České národní bance (§ 6 odst. 1 písm. b) zákona)

1. Tuzemské bankovky a tuzemské mince opotřebované oběhem a běžně poškozené, které lze bez problému strojově zpracovat, skládá úvěrová instituce, které vede ČNB účet pro výběry a skládání hotovostí, společně s tuzemskými bankovkami a tuzemskými mincemi skládanými na tento účet v rámci jednoho odvodu hotovostí. Tím není dotčeno právo úvěrové instituce, které vede ČNB účet pro výběry a skládání hotovostí, vyměnit tyto bankovky a mince na pokladnách poboček ČNB²⁾ nebo odborů provozních sekce peněžní a platebního styku³⁾(dále jen „odbor provozní“).
2. Běžně poškozené bankovky a běžně poškozené tuzemské mince (dále jen „běžně poškozené bankovky a mince“), u kterých je zjevné, že poškození bude působit problémy při jejich strojovém zpracování, například jsou-li bankovky slepované, necelé nebo polepené, nebo mince deformované, předává⁴⁾ úvěrová instituce, které vede ČNB účet pro výběry a skládání hotovostí, samostatně v uzavřeném obalu⁵⁾. Uzavřený obal označí „BĚŽNĚ POŠKOZENÉ BANKOVKY A MINCE NEVHODNÉ PRO STROJOVÉ ZPRACOVÁNÍ“ a předá jej na pobočky ČNB bez zbytečného odkladu poté, co běžně poškozené bankovky a mince vymění. Tímto není dotčeno právo úvěrové instituce vyměnit běžně poškozené bankovky a mince na pokladnách poboček ČNB nebo odborů provozních.
3. Předání běžně poškozených bankovek a mincí nevhodných pro strojové zpracování oznamuje úvěrová instituce, které vede ČNB účet pro výběry a skládání hotovostí, pobočce ČNB prostřednictvím Informačního systému Hotovostní operace bank. Nevyužívá-li úvěrová instituce Informační systém Hotovostní operace bank, nebo

¹⁾ http://www.cnb.cz/cs/platidla/bankovky/poskozene_bankovky/index.html

²⁾ Brno, Hradec Králové, Praha, Ostrava.

³⁾ České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem.

⁴⁾ Předáním se pro účely tohoto úředního sdělení rozumí jak fyzické předání, tak zaslání poštou.

⁵⁾ Za uzavřený obal se považuje také speciální obálka s předtištěnou výčetkou.

předává-li běžně poškozené bankovky a mince nevhodné pro strojové zpracování odboru provoznímu, přiloží k běžně poškozeným bankovkám a mincím samostatnou pokladní složenku zřetelně označenou „BĚŽNĚ POŠKOZENÉ BANKOVKY A MINCE“.

4. ČNB uhradí úvěrové instituci, které vede účet pro výběry a skládání hotovostí, příslušnou částku v den jejich převzetí nebo nejpozději následující pracovní den ve prospěch tohoto účtu. Diference zjištěné při zpracování (ověřování správnosti výměny) běžně poškozených bankovek a mincí se zúčtují na vrub účtu pro výběry a skládání hotovostí.
5. Úvěrová instituce, která nemá u ČNB veden účet pro výběry a skládání hotovostí, může předávat tuzemské bankovky a tuzemské mince nevhodné pro další oběh pobočkám ČNB
 - a) prostřednictvím úvěrové instituce, která má u ČNB veden účet pro výběry a skládání hotovostí, pokud se tyto subjekty takto dohodnou, nebo
 - b) samostatně v uzavřeném obalu označeném „BANKOVKY A MINCE NEVHODNÉ PRO DALŠÍ OBĚH“, se samostatnou pokladní složenku zřetelně označenou „BĚŽNĚ POŠKOZENÉ BANKOVKY A MINCE“ a s uvedením čísla účtu, na které ČNB připíše částku náhrady. Pobočka ČNB provádí úhradu úvěrovým institucím, kterým nevede účet pro výběry a skládání hotovostí, jakmile zásilku s tuzemskými bankovkami a tuzemskými mincemi nevhodnými pro další oběh zpracuje (ověří správnost výměny).

Tímto není dotčeno právo úvěrové instituce vyměnit tuzemské bankovky a tuzemské mince nevhodné pro další oběh na pokladnách poboček ČNB nebo odborů provozních.

III.

Předávání nestandardně poškozených tuzemských bankovek nebo nestandardně poškozených tuzemských mincí České národní bance

(§ 9 odst. 2 zákona)

1. Zadržené nestandardně poškozené bankovky, které jsou zetlelé nebo poškozené hygienicky závadným materiálem vloží zadržitel nejdříve do vhodného ochranného obalu (např. plastových desek nebo sáčku) a tento obal následně vloží s potvrzením o jejich zadržení do obálky nebo jiného dalšího obalu, který zajistí proti neoprávněnému otevření.
2. Zadržitel předává nestandardně poškozené bankovky nebo nestandardně poškozené mince (dále jen „nestandardně poškozené bankovky nebo mince“) pobočkám ČNB nebo odborům provozním. Nestandardně poškozené bankovky nebo mince, s výjimkou bankovek a mincí poškozených aktivací nástražného zařízení na ochranu proti krádeži, lze předávat také do ústředí ČNB na adresu
Sekce peněžní a platebního styku
Odbor peněžního oběhu a ochrany platidel
Referát operativních činností
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1.

IV.

Poskytování náhrady za nestandardně poškozené bankovky nebo mince

(§ 10 odst. 3 zákona)

1. ČNB posuzuje, zda je možno náhradu poskytnout, u nestandardně poškozených bankovek nebo mincí

- a) zadržенých úvěrovou institucí nebo zpracovatelem bankovek a mincí, a
 - b) které jí byly předány společně se žádostí o jejich náhradu. Vzor žádosti o poskytnutí náhrady je uveden v příloze č. 1. V žádosti se uvede popis okolností a způsobu, jakým došlo k poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí, nebo zda byly poškozené bankovky nebo mince přijaty předložitелеm z oběhu. Nestandardně poškozené bankovky nebo mince může každý předat pobočkám ČNB nebo odborům provozním osobně nebo poštou. V případě zaslání poštou označí předložitел zaslání textem „NESTANDARDNĚ POŠKOZENÉ BANKOVKY A MINCE“.
2. ČNB může poskytnout náhradu za nestandardně poškozené bankovky nebo mince, a to konkrétně za
- a) bankovky a mince poškozené aktivací nástražného zařízení na ochranu proti krádeži za podmínek uvedených v článku V.,
 - b) bankovky a mince poškozené při živelní pohromě,
 - c) bankovky a mince poškozené při spáchání trestného činu nebo při pokusu o spáchání trestného činu oběttem trestné činnosti,
 - d) bankovky a mince poškozené nešťastnou náhodou,
 - e) bankovky a mince poškozené způsobem, kterého si příjemce nemusel nebo nemohl povšimnout, například s ohledem na jeho zdravotní postižení.

V.

Poskytování náhrady za tuzemské bankovky nebo tuzemské mince poškozené aktivací nástražného zařízení na ochranu proti krádeži (§ 10 odst. 3 zákona)

1. Se žádostí o poskytnutí náhrady za tuzemské bankovky nebo tuzemské mince poškozené v důsledku aktivace nástražného zařízení na ochranu proti krádeži se mohou právnické a fyzické osoby obracet na ČNB za předpokladu, že bankovky nebo mince byly v okamžiku poškození v jejich vlastnictví nebo oprávněné držbě.
2. ČNB poskytne náhradu za bankovky a mince poškozené v důsledku aktivace nástražného zařízení na ochranu proti krádeži pouze za těchto předpokladů:
 - a) počet kusů, pravost a platnost bankovek nebo mincí lze ověřit technickými prostředky využívanými ČNB,
 - b) žadatel poskytne písemné vysvětlení původu zabarvení, znečištění nebo napuštění,
 - c) žadatel doloží, že látky, kterými byly bankovky nebo mince zabarveny, znečištěny nebo napuštěny, nejsou klasifikovány jako nebezpečné podle zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů.
3. Žadatel o náhradu předloží spolu se žádostí potvrzení orgánů činných v trestním řízení o tom, že trestný čin nebo pokus trestného činu, při kterém došlo k poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí, jim byl oznámen.
4. Žadatel předloží čestné prohlášení, jehož vzor je uveden v příloze č. 2, v případě, že k aktivaci nástražného zařízení na ochranu proti krádeži došlo v důsledku výrobní vady, neodborné manipulace nebo z jiného podobného důvodu, popř. též tehdy, odmítne-li orgán činný v trestním řízení vydat potvrzení podle odstavce 3.

5. V případě poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí v důsledku aktivace nástražného zařízení na ochranu proti krádeži žadatel neroztřídí bankovky nebo mince na nestandardně poškozené a vhodné pro další oběh, ale všechny bankovky a mince pocházející z aktivovaného nástražného zařízení na ochranu proti krádeži předává ČNB. ČNB poskytuje náhradu až po zpracování celé zásilky poškozených tuzemských bankovek a tuzemských mincí.
6. Pokud se zjistí, že informace poskytnuté žadatelem o náhradu se nezakládají na pravdě, ČNB náhradu neposkytne a upozorní na zjištěné skutečnosti orgány činné v trestním řízení. Byla-li již náhrada poskytnuta, bude se ČNB domáhat jejího vrácení.

VI.

Úhrada nákladů souvisejících s poskytnutím náhrady za nestandardně poškozené bankovky nebo mince

(§ 10 odst. 3 zákona)

1. V případě, kdy ČNB zasílá jako náhradu za nestandardně poškozené bankovky nebo mince poštou bankovky nebo mince vhodné pro další oběh, odečte od zasílané částky náklady na úhradu poštovného. Náklady na úhradu poštovného ČNB neodečítá v případech nesprávného zadržení oběhem opotřebených nebo běžně poškozených bankovek a mincí úvěrovou institucí nebo zpracovatelem bankovek a mincí.
2. Při poskytnutí náhrady podle článku V. je ČNB oprávněna požadovat úhradu nákladů na výrobu nových bankovek nebo mincí v souladu s Ceníkem peněžních a obchodních služeb ČNB. Náhrada nákladů se odečte od poskytnuté náhrady.
3. V případě, že je nutno vynaložit náklady na zajištění zdravotní nezávadnosti předložených tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí, odečte ČNB tyto náklady od poskytnuté náhrady.
4. Náhradu nákladů podle odstavců 1. až 3. ČNB nevyměřuje obětem trestného činu nebo jestliže byly tuzemské bankovky nebo tuzemské mince poškozeny při živelní pohromě.

VII.

Společná ustanovení k předávání nestandardně poškozených bankovek nebo mincí

(§ 10 odst. 3 zákona)

1. Nestandardně poškozené bankovky nebo mince musejí být předávány ve stavu, který umožňuje určení jejich pravosti, platnosti, počtu a vyměření náhrady. Tuzemské bankovky a tuzemské mince, které byly poškozeny tekutou látkou, musejí být předávány ve vysušeném stavu.
2. ČNB nepřijímá a nevyřizuje žádosti o výměnu poškozených cizozemských bankovek ani poškozených cizozemských mincí.

VIII.**Předávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování**

(§ 12 odst. 2 písm. c) zákona)

Osoby povinné zadržet bankovky a mince podezřelé z padělání nebo pozměňování předávají podezřelé bankovky a mince, včetně bankovek a mincí cizozemských, na adresu
Sekce peněžní a platebního styku
Odbor peněžního oběhu a ochrany platidel
Zkušebna platidel
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1.

IX.**Zrušovací ustanovení a účinnost**

Podle tohoto úředního sdělení se postupuje ode dne 1. ledna 2017. Tímto dnem pozbývá platnosti úřední sdělení České národní banky ze dne 13. října 2016 č. 9/2016 Věstníku ČNB k některým ustanovením zákona o oběhu bankovek a mincí.

Člen bankovní rady
Ing. Vojtěch Benda v. r.

Přílohy:

Vzor žádosti o poskytnutí náhrady za nestandardně poškozené tuzemské bankovky
nebo nestandardně poškozené tuzemské mince
Vzor čestného prohlášení

Sekce peněžní a platebního styku

Odpovědný zaměstnanec: Mgr. Vodrážka, MPP, tel. 2 2441 2162

VZOR

**Žádost o poskytnutí náhrady za nestandardně poškozené tuzemské bankovky nebo
nestandardně poškozené tuzemské mince**

Žadatel (jméno, datum narození, v případě právnické osoby obchodní firma nebo název a identifikační číslo):

.....

Adresa bydliště (sídla), telefon nebo e-mailová adresa žadatele:

.....

Tuzemské bankovky nebo tuzemské mince předkládané k náhradě:

Nominální hodnota	Sériové číslo nebo ročník ražby	Počet kusů	Částka v Kč

Popis okolností a způsobu, jakým došlo k poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí, včetně časových údajů:

.....

Náhradu za nestandardně poškozené tuzemské bankovky nebo nestandardně poškozené tuzemské mince (*zakroužkujte některou z níže uvedených možností*):

- a) poukažte na bankovní účet, kód banky
 u zahraničního účtu IBAN.....
 a případně SWIFT.....
- b) zašlete poštou na shora uvedenou adresu, případně na korespondenční adresu uvedenou níže.

Korespondenční adresa:

.....

Tato část se vyplňuje jen v případě, že k poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí došlo v důsledku aktivace nástražného zařízení na ochranu proti krádeži:

Jméno, datum narození, číslo občanského průkazu a adresa bydliště osoby, která manipulovala s nástražným zařízením na ochranu proti krádeži:

.....
.....

Jména, datum narození, číslo občanského průkazu a adresy bydliště osob, které byly přítomny poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí v důsledku aktivace nástražného zařízení na ochranu proti krádeži:

.....
.....
.....
.....

Typ nástražného zařízení na ochranu proti krádeži:

.....
.....

Poučení k žádosti o poskytnutí náhrady za nestandardně poškozené bankovky nebo nestandardně poškozené tuzemské mince:

Na poskytnutí náhrady za tuzemské bankovky ohořelé, zetlelé, obarvené, odbarvené, poškozené hygienicky závadným materiálem nebo tak, že není možné ověřit jejich pravost, poškozené nástražným zařízením na ochranu proti krádeži, skládající se z více než 2 částí, nebo za tuzemské bankovky, jejichž obrazec je nečitelný, deformovaný, proděravělý v důsledku úředního znehodnocení nebo úředně přetištěný nápisem, jejichž plocha je menší nebo rovna 50 %, nebo kterým chybí celý horní nebo spodní okraj není právní nárok a náhrada nemusí být Českou národní bankou poskytnuta.

Na poskytnutí náhrady za tuzemské mince, jejichž obrazec nebo reliéf je nečitelný nebo jejichž tvar je deformovaný, tuzemské mince nastřížené nebo vyrobené z více částí, jejichž jednotlivé části jsou odděleny, nebo tuzemské mince poškozené nástražným zařízením na ochranu proti krádeži není právní nárok a náhrada nemusí být Českou národní bankou poskytnuta.

V případě, kdy se náhrada za nestandardně poškozené tuzemské bankovky nebo nestandardně poškozené tuzemské mince zasílá žadateli poštou, odečítají se od zasílané částky náklady na úhradu poštovného.

Při poskytnutí náhrady za tuzemské bankovky nebo tuzemské mince poškozené aktivací nástražného zařízení na ochranu proti krádeži může Česká národní banka požadovat náhradu nákladů vynaložených na výrobu nových tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí v množství odpovídajícím počtu bankovek nebo mincí, za něž byla náhrada poskytnuta. V tomto případě se náhrada nákladů rovněž odečte od náhrady poskytnuté za poškozené tuzemské bankovky nebo poškozené tuzemské mince.

Při poskytnutí náhrady za tuzemské bankovky poškozené hygienicky závadným materiálem, u kterých je nutno vynaložit náklady na zajištění zdravotní nezávadnosti, může České národní banka požadovat náhradu takto vynaložených nákladů.

Při poskytování náhrady za tuzemské bankovky, u kterých nelze vzhledem k charakteru poškození bez podrobnějších zkoumání určit jejich množství a hodnotu, je ohledně jejich množství a hodnoty rozhodující zjištění České národní banky.

.....

.....

Místo a datum podání žádosti

Podpis žadatele, popř. razítko právnické osoby

VZOR
Čestné prohlášení

Já,.....

.....
(jméno, u cizinců státní příslušnost, adresa bydliště na území ČR, rodné číslo, u cizinců datum narození), čestně prohlašuji svým jménem/jménem právnické osoby, jejímž jsem oprávněným zástupcem*.....
.....
(název, sídlo a identifikační číslo právnické osoby), že k poškození tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí došlo při manipulaci s nástražným zařízením na ochranu proti krádeži a že poškozené tuzemské bankovky nebo tuzemské mince nepocházejí z trestné činnosti.

Pokud se zjistí, že poskytnuté informace se nezakládají na pravdě, Česká národní banka náhradu neposkytne a upozorní na zjištěné skutečnosti orgány činné v trestním řízení. Byla-li již náhrada poskytnuta, bude se Česká národní banka domáhat jejího vrácení. Této skutečnosti jsem si vědom(a).

V dne

Podpis předložitele, popřípadě razítko právnické osoby:

.....

Totožnost klienta ověřena podle

.....
(druh a číslo identifikačního dokladu)

Za Českou národní banku:

.....

(razítko a podpis)

* **nehodící se škrtněte**